

Turismul Activ, Sportiv și de Aventură o specialitate turistică a Banatului cu efecte pozitive de dezvoltare economică în mediul rural

Județul Caras Severin a inițiat la nivel național promovarea Turismului Activ Sportiv și de Aventură (TASA) prin așa numitul proiect EnduRoMania în colaborare cu administrațiile publice centrale și cele din județele Arad și Timiș și cu ajutorul financiar al Landului German NRW în 1995 și al UE (prin Programul Ecos / Ouverture) în 1996. Din 1997 Fundația EnduRoMania este auto-susținută, ceea ce dovedește DURABILITATEA proiectului. În anul 2010 CJCS a formulat și aprobat prin HCJ nr. 173/26.10.2010 așa numitul "GHID DE PROMOVARE A TURISMULUI ACTIV, SPORTIV ȘI DE AVENTURĂ DIN JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN", care s-a realizat în mare parte în colaborare cu Fundația EnduRoMania, care la acea vreme acumulase deja 15 ani de experiență internațională în acest domeniu fiind un pionier la nivel European al acestui tip de turism. Fundația EnduRoMania dispune de un site de Internet propriu deja din anul 1996.

Conceptul este extrem de simplu: un eveniment de turism sportiv în care este importantă atingerea unor obiective de interes turistic. Pornind de la unul din punctele de întâlnire, se pot atinge peste 100 de puncte de control răspândite pe un teritoriu care a ajuns la un moment dat și până la 40.000 km². Distanța și dificultatea de atingere a acestor puncte de control este diferită și pot fi liber alese de către participanți în funcție de dispoziție, experiență și dotare tehnică. Regiunea oferă o mare varietate de drumuri, de la șosea până la cele mai bolovănoase și abrupte drumuri de munte, cum ar fi cel pe care se ajunge la stația meteorologică de pe vârful Țarcu (2190 m). Organizatorii dau numai câteva recomandări privitoare la trasee și descrierea punctelor de control. „Regulile jocului“ sunt ușoare: nu există puncte de control obligatorii, nu se cronometrează timpul și nu se fac descrieri detaliate ale traseelor. Din cauza suprafeței mari se întâmplă rar ca două echipe să se întâlnească în teren. De aceea există, totuși, două reguli importante: participanții trebuie să se organizeze în echipe de minimum 3 persoane, pentru a se descurca mai ușor în cazul unor probleme tehnice sau accidente și este permisă numai utilizarea rețelei de drumuri existente. Rețeaua de drumuri modernizate este redusă astfel că există suprafețe de 4.000 km² fără un cm² de asfalt. În mod paradoxal, chiar și din unele din cele mai izolate zone se poate comunica prin telefonul mobil. Pentru orientare, participanții primesc hărți tipărite și/sau interactive în format special pentru navigarea GPS.

Participanți provin din următoarele țări (în ordinea numărului de participanți): Germania, Austria, Marea Britanie, Cehia, Polonia, Elveția, Olanda, Belgia, Danemarca, Slovacia, Slovenia, Suedia, Rusia, SUA, Bulgaria, Grecia, Italia, Franța și România. EnduRoMania este deschisă pentru toate tipurile de vehicule de teren cu care participanții pot parcurge traseele alese de ei. Majoritatea folosesc motociclete de enduro ușoare și puternice, dar au fost prezente și MTB-uri, ATV-uri, Quad-uri, Buggy-uri SxS, motociclete cu ataș, bineînțeles motociclete pentru călătorii enduro și alte vehicule „exotice”. Clasamentul final se face prin acumularea punctelor bonus obținute de către echipe prin atingerea punctelor de control (care sunt împărțite pe 4 categorii de punctaj în funcție de dificultate și distanța la care se află față de punctul de întâlnire), a punctelor bonus pentru „Discovery“ (parcurgerea și documentarea unor trasee enduro în premieră), a punctelor Eco (pentru identificarea și documentarea daunelor ecologice întâlnite pe traseu) și a punctelor bonus Fair Play (pentru ajutorarea altor echipe sau a persoanelor locale aflate în dificultate). Ca de obicei, la EnduRoMania 2004 au fost toți câștigători și s-au acordat în afară de clasicele Locul I, II și III premii ca: Enduro for Fun, Most Relaxed Team, Navigation-Specialists, Best Newcomers, Fairplay, GPS-Virtuosos. O prezentare detaliată a activităților Fundației EnduRoMania se poate urmări pe <http://enduromania.net>

Avantajele acestui tip de turism pentru România sunt evidente, așa cum se enumeră în continuare:

- Produsul turistic în esență sa este existent nefiind necesare investiții majore. Tocmai lipsa infrastructurii (care este cel mai mare impediment pentru dezvoltarea turismului tradițional) reprezintă în cazul acestui tip de turism cel mai mare avantaj al României față de majoritatea țărilor Europene.
- Pretențiile de "casă și masă" a turiștilor de acest tip sunt minime și pot fi satisfăcute cu ușurință cu resursele existente ale locuitorilor din mediul rural.
- Impactul acestui tip de turism este minim în comparație cu alte tipuri de turism, pentru ca folosește infrastructura disponibilă (drumuri existente create cu vehicule cu cel puțin 4 roți - evitându-se în mod explicit potecile create de oameni și animale și circulația în zonele din afara drumurilor).

- Situația din România este din pdv al TASA mult mai asemănătoare cu condițiile din SUA, datorita în primul rand densității mult mai reduse a populației, decât în Europa de Vest. În statul California de exemplu în cele 5 Parcuri Naționale (State Parks) se practica acest tip de turism sub denumirea de "Off Highway Motor Vehicle Recreation" (OHMVR) de care anual beneficiază peste 4,5 Milioane de turiști de acest tip, generând o cifra de afaceri de peste 3 miliarde de US\$ (vezi site-ul guvernamental <http://ohv.parks.ca.gov/>).

Situația turismului în general în județul CS este precară din motivele cunoscute. În domeniul TASA activitatea Fundației EnduRoMania inițiată în 1995 a transformat județul Caras-Severin într-o destinație de prim rang pentru acest tip de turism în Europa. Activitățile turistice inițiate de Fundația EnduRoMania au transformat TASA în cea mai vizibilă activitate turistică din județ cu implicare majoritară a turiștilor din vestul Europei. EnduRoMania a experimentat o participare între 600 și 1000 de turiști pe an. În paralel cu turiștii organizați în cadrul EnduRoMania (care beneficiază de informații actualizate referitoare la situația ofertei/facilităților turistice, a drumurilor existente și a zonelor protejate există o multitudine de turiști de acest gen, care practică acest tip de turism în județ de manieră neorganizată și necontrolată. Estimăm că numărul acestui tip de turiști a crescut între timp la peste 2000 pe an. Aceștia folosesc rețeaua de pensiuni din mediul rural care s-a creat în mare parte din inițiativa Fundației EnduRoMania. Cu toate eforturile de coordonare și de reglementare a acestei activități, dezvoltarea TASA nu este optimă și dacă nu se obține în curând o cooperare publică-privată și un consens în acest domeniu, se va pierde acest potențial de care județul dispune de maniera GRATUITĂ.

Motivele pentru care domeniul TASA nu se dezvoltă de maniera optimă sunt:

- Mentalitatea păguboasă,
- Legislația în bună parte anacronică și cu aplicare defectuoasă,
- Lipsa de voință politică,
- Practica generalizată a "FORMEI FĂRĂ FOND",
- Multe obiceiuri negative moștenite din comunism și practici inadecvate preluate din capitalism,
- Birocrația excesivă la nivel local și național,
- Programe ale UE neadaptate la realitatea națională în general și în domeniul turismului în special,
- Zone Protejate SUPRADIMENSIONATE caracterizate prin lipsa de planuri de management și a unor programe coerente de dezvoltare, care au dus la o diminuare vizibilă a turismului în loc să-l promoveze.

Suntem conștienți că multe din neajunsurile mai sus enumerate depășesc cadrul administrativ și legislativ la nivel de județ și nu ne propunem să schimbăm ceva, din moment ce majoritatea schimbărilor ar trebui realizate la nivel central și unele cer foarte mult timp pentru a se remedia (de exemplu mentalitatea și legislația). Consider însă, că s-ar putea realiza foarte multe în domeniul menținerii avantajului câștigat în practicarea TASA, dacă s-ar putea obține un consens pentru punerea în practică a unor măsuri extrem de simple care nu necesită investiții majore și nici schimbarea cadrului legislativ. Soluția este de a utiliza gândirea pozitivă și a coopera cu toții pentru a crea o situație de "Win-Win" pentru toți cei implicați.

Anul 2016 a marcat al 22le an de funcționare al EnduRoManiei, AVÂND LA ACTIV peste 150 de întâlniri turistice internaționale de tip Classic, nenumărate participări de tip Anytime, prezența a zeci de mii de amatori de TASA și o notorietate în presa internațională scrisă și online ieșită din comun. În cele peste două decenii de când am inițiat EnduRoMania am elaborat în colaborare cu unele instituții ale administrației centrale și locale o serie de concepte de implementare și am făcut o multitudine de demersuri pe plan național și internațional pentru a asigura durabilitatea instituțională și legislativă a acestui tip de turism. Există o serie de propuneri concrete de operare, supervizare, reglementare și control al acestui tip de turism. Acestea pot fi folosite pentru a pune bazele unui sistem național menit să asigure conservarea acestui potențial turistic de excepție, dezvoltarea și promovarea României ca DESTINAȚIE PRIVILEGIATĂ.

Timișoara, 18.10.2016

Dr.-Ing. Sergio Morariu

Președinte - Fundația EnduRoMania